

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

557. An eximantur quoque ab hac regula beneficia noviter erecta, debita conferri certo generi personarum, monocularia, dignitates majores & minores, reservata, vacantia de facto, & vacantia de jure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

gularia, quam secularia. Excipi tamen etiam videntur regularia perpetua Ordinum militarium, dum sunt Prioratus, Præposituræ &c. ne in generali reservatione veniat, quod in speciali non comprehenditur, & ne lex generalis comprehendat casum specialem privilegiatum, & alibi exceptuatum; dum nimirum Prioratus & Præposituræ Ordinum militarium expressè excipiuntur à reservatione in reg. 3. cujus regulæ incontinenti dari correctionem, videtur inconueniens. Pirh. loc. cit. Gonz. gl. 8. num. 52. Garc. num. 513. qui etiam addit, nulla beneficia, etiam minora, dictorum Ordinum militarium videri sibi comprehendi sub hujus reg. reservatione, argumento regula 3. utpote ex qua videtur sufficienter colligi mens Papæ, nolentis reservare beneficia Ordinum militarium.

6. Quintò excipiuntur beneficia de mensa, quale dicitur, quod perpetuò est incorporatum mensæ Episcopi, aut capitulari vel abbatiæ, ita ut nunquam vacet; hæc enim regula loquitur tantum de beneficiis vacaturis. Pirh. loc. cit. Chok. hic. gl. 1. num. 16. hinc

7. Sextò excipiuntur in genere beneficia per viam subjectionis unita alteri beneficio tanquam principali pro augmento dotis seu patrimonii illius; talis enim beneficii subiecti, accessorii & dependentis ab illo, cui unitur, seu cui incorporatur, non datur neque vacatio, neque collatio. Chok. loc. cit. num. 17. citans Rebuff. in pr. cit. de unione, Staph. de lit. gratia. tit. de formis mandati. §. secunda forma. num. 2. Gomez. de Expectat. num. 117. Quin & excipiuntur beneficia sic unienda vigore gratiæ de uniendo, cum primum vacaverint per cesum vel decessum. Chok. loc. cit. num. 18. citans pro hoc Staphil. ubi ante. num. 3. 4. 5. Felin. in cap. nostra. de rescrip. 27. Coroll. num. 23. Quòd si tamen beneficium taliter uniretur beneficio, in quod cadit reservatio, caderet quidem & ipsum sub reservatione, sed non tanquam beneficium de per se, quod non est, sed uti prædictum alterius beneficii. Qualiter nequidem accessorie caderet sub reservatione, dum non alteri beneficio, sed alteri loco pio, veluti fabricæ, hospitali &c. uniretur seu incorporaretur. Chok. cit. num. 88. De ceterò, dum beneficium unitur alteri beneficio æquè principaliter, ita ut utriusque jura salva permaneant, licet ad invicem communicentur, ut si tuæ parochiales vel duæ dignitates uniantur, & una fiat ex duabus, cum tunc beneficium unitum nec nomen, nec titulum, nec effectum beneficii perdat, nulla est ratio, cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis compositum, non comprehendatur sub reservatione hujus reg. Chok. loc. cit. Sic quoque beneficium manet obnoxium huic reservationi, ubi unio solum facta quò ad erectionem & gubernationem amborum, & non etiam, ut bona utriusque communicentur, ut dum idem est administrator bonorum utriusque Ecclesiæ, non ideo bona unius Ecclesiæ transeunt in dominium alterius Ecclesiæ. Chok. loc. cit. num. 19. citans Trid. sess. 21. c. 7. & c. si Episcopus, de off. Ordinarij. in 6.

8. Septimò excipiuntur Canonicatus doctores & magistrales Ecclesiarum Cathed. regni Castellæ, & Legionis, qui per concursum & electionem Capituli providentur juxta consuetudinem Sixti IV. & Leon. X. in quibus Constitutionibus cavetur, ne sub ulla reservatione, etiam per regulas Cancell. hi Canonicatus provideantur; sicutque hæc Bullæ per modum statuti & per viam legis quod ipsum Garc. ait, esse præcipuum & solidum hujus rei fundamen-

tum) unde etiam si hæc regula sit cum causulis derogatoriis cujuscunque indulti, non censetur per illam derogatum hisce Bullis; siquidem per ista verba solum derogatur quibuscunque indultis & privilegiis, quæ verè talia sunt, non verò quæ per modum legis & statuti conceduntur. Castrop. loc. cit. p. 22. §. 2. per. tot. & specialiter n. 63.

9. Octavò excipiuntur beneficia existentia in Ecclesia non numerata seu receptiva (qualis ea dicitur, ubi non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum beneficiatorum, sed juxta quantitatem fructuum præbendæ decreseunt vel augentur) eò quòd hæc regulæ non reserventur beneficia quælibet, sed tantum beneficia vacatura; dicta autem beneficia morte beneficiati non vacant, sed extinguuntur & supprimuntur, quò ad usque per electionem Canonicorum, vel aliorum, quorum interest, rursus eriguntur. c. delicto. 25. de præb. ubi dicitur: licet in Ecclesia, ubi non est certus numerus præbendarum, nulla etiam earum vacante, in canonicum quis possit assumi, cum intelligatur ad jus quoddam eligi, quod sic electorum consensu de novo creatur, & cum electo in canonicum nascitur, & definit esse cum defuncto &c. Unde etiam, ut Castrop. loc. cit. contra Paris. quem citat de resig. l. 2. q. 13. num. 1. & 2. dicta beneficia impetrari, resignari, permutari (nisi fortè extraordinarie, Papæ sciente & consentiente) nequeunt: citat pro hoc Castrop. Barb. de potest. Episcopi. p. 3. alleg. 57. n. 178. Gonz. gl. 9. §. 3. num. 9. Garc. n. 550.

10. Denique excepta quoque videntur beneficia spectantia ad Collatorem, cuius conferendi ea concessum ex privilegio seu indulto aliquo prolimitato solum tempore, puta, ad 4. annos plus minus, ut Chok. ibid. Castrop. loc. cit. §. 3. n. 8. citans Gonz. Barb. Garc. qui tamen posterior potius contrarium astruit, dum p. 5. c. 1. num. 619. inquit, sibi non placere istam exceptionem.

Questio 557. Specialiter circa quadam alia beneficia, de quibus magis dubium esse poterat, num eximantur ab hac reservatione, puta, de noviter erectis, de debitis conferri certo generi personarum, seu patrimonialibus; de monocularibus, de dignitatibus majoribus & minoribus, de beneficiis reservatis, de vacantibus de facto, & de vacantibus de jure. &c.

Respondeo primò: beneficium noviter erectum post hujus regulæ promulgationem primò vacans cadit sub reservatione illius; eò quòd reservatio hæc inducta per modum legis, & lex semper loquatur, verbaque hujus regulæ sint amplissima, ut hinc esse non possit in consideratione nova, seu recens creatio. Chok. hic. gl. 4. num. 9. Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 519. citans Gonz. gl. 9. §. 5. & plures alios. Quin etiam dum fundator constituit, ut collatio beneficii, in quocunque demum mensè vacet, spectare debeat ad Ordinarium, beneficia taliter fundata nihilominus cadere sub reservatione mensium Apostolicorum, facta tam per reg. Cancell. quam Concordata Germ. tradit & fuse probat Nicolart. ad Concord. Germ. tit. 1. dub. 4. §. 5. de quo vide dicenda infra, ubi quæ reserventur Papæ vi Concord. Germ. Contrarium autem, quod tenuit Rota decis. 32. n. 7. de præb. in antiq. & Simonet. de reserv. q. 12. intelligendum de reservationibus specialibus, dum nimirum gratia seu reservatio fit ad favorem certæ personæ de beneficio vacaturo; hæc enim gratia se non

se non extendit ad beneficium post datam gratia primò erectum. *Garc. loc. cit. Chok. loc. cit. num. 10.* Neque tamen etiam beneficium recens erectum quò ad primam sui collationem cadere sub hac reservatione, probabilis censet *Garc. n. 520.* *Castrop. loc. cit. n. 10.* citans *Barb. cit. alleg. 57. n. 181.* quibus adhæret *Nicolart. ad concord. Germ. tit. i. dub. 4. §. 4.* contra *Gonz. loc. cit. n. 49. & 50.* ed quòd durum videatur, & hinc à mente Pontificis alienum, quòd si in mensè Apostolico erigeretur beneficium per Ordinarium, quòd non esset juris, Laicorum, sed Ecclesiasticorum, vel etiam libera collationis, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro prima illa vice, nec patronus præsentare. *Garc. ibid.* vel ut *Castrop.* quòd, licet in rigore beneficium vacare censetur eò ipso, quòd erectum sit, antequam alicui sit collatum; cum tamen collatio ita immediatè erectionem sequatur, ut vix contingat ab illa disjungi, non computetur hæc vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

2. Respondeo secundo: beneficia patrimonialia (qualia sunt, quæ ex fundatione vel privilegio Papæ, vel consuetudine conferenda sunt natis vel oriundis illius patriæ vel civitatis, in qua existunt beneficia, vel consanguineis fundatoris, filiis familiaribus, seu filiis naturalibus vel patrimonialibus) & aliis certo personarum generi, puta, Doctoribus, Magistris &c. adhuc cadunt sub hac reservatione. *Castrop. loc. cit. n. 4.* citans *Gonz. gl. 9. §. 1. n. 5.* *Chok. hic gl. 4. n. 2.* *Lott. l. 1. q. 39. n. 7.* *Garc. loc. n. 562.* contra *Zerol. in pr. p. 1. v. beneficium. §. 3.* *Menoch. l. 3. conf. 294. n. 18.* *Quarant. Cevall &c.* quos citat *Castrop.* tum quia Regula verba omnia sunt generalia; tum quia per talem reservationem non auferretur dictis personis, quibus ea debentur, jus, ut *Garc. loc. cit.* hujusmodi enim beneficia cadunt quidem sub reservatione, sed cum hac conditione, adeo ut Papa debeat ea conferre personis talem qualitatem requisitam habentibus: censetur namque Papa per reservationes suas præjudicare quidè velle Collatoribus, non autem personis, quibus ex fundatione jus competit, *Lott. loc. cit. n. 7. §. 9.* Limitanda nihilominus est hæc sententia hæc ratione: nisi in indulto seu privilegio concessio super beneficiorum patrimonialium provisione adessent tales clausula, quæ vincant & superent reservationem hujus regulæ, & verisimile sit, Papam nolle comprehendere tale indultum sub hac regula: ut contingit in indulto *Clem. VIII.* super beneficiis patrimonialibus Diocesis Callaguritanae, cujus clausula hæc sit: quòd non comprehendatur sub aliquibus derogationibus, reservationibus, & regulis *Cancell.* sub quibusvis clausulis & decretis etiam derogatoriis derogatoriis, nec derogari possit aut censetur, nisi de Episcopi & Cleri Callaguritani, & hominum istius Diocesis consensu. *Garc. n. 566.* *Chok. loc. cit. num. 3.* ex *Gonz. loc. cit. n. 72. & seq.* At etiam *Garc. cit. n. 562.* quamvis in rigore hæc sententia videatur sibi verior; contrariam tamen videri sibi æquorem & praxi convenientiorem, præferim, quia Papa non potest de facili habere notitiam de personis, quibus ex fundatione, consuetudine, privilegio vel aliis beneficia sunt conferenda. Et revera videri eam in praxi receptam, & consuetudine approbatam in Hispania. Nec videtur obfata, quòd stylus Rotæ, qui facit jus, & pro lege habetur, etiam in partibus, habeat contrarium; eò quòd dicta lex abrogetur per stylum, observantiam, & consuetudinem par-

ticularem Hispaniæ. Additque *Garc. nu. 563.* nihilominus stante, quòd prior sententia sit jam à Rot. recepta, & secundum eam reperitur toties jam judicatum, ut introductus sit stylus Curie & consuetudo, videatur ei standum, etiam in Hispania, cum agatur de interpretatione reservationis, quæ emanat ab ipsa Curia (attendenda autem sit consuetudo fori, unde res, de qua judicari oportet, traxit originem) reservationesque habeant vim, etiam si non recipiantur, uti id maxime procedit stante stylo ipsius Papæ, providentis de beneficiis patrimonialibus ut reservatis. Quin etiam, subdit *Idem Garc. n. 564.* esto, quòd de cetero vera sit hæc secunda sententia, adhuc non procederet in beneficiis, quæ sunt conferenda Graduatis & Magistris, vel Doctoribus, & Licentiatis, ut Penitentiaria, Scholasteria (nisi fortè essent conferenda per electionem & concursum, ut præbendæ magistrales, & doctorales in Cathedralibus regni Castellæ & Legionis) cum rectè possint provideri à Papa Graduatis. Similiter adhuc procederet, quando personæ, quibus deberent conferri beneficia istiusmodi, non adessent vel nolent, seu non prætenderent illa, & sic liberè conferri possunt aliis.

3. Respondeo tertio: beneficia monocularia (dicitur autem beneficium monoculare, dum unicuique tantum consistit in Ecclesia aliqua beneficium, vel dum collator non habet jus conferendi, nisi respectu unius beneficii. *Castrop. n. 8.* *Garc. n. 518.* addeus, non dicendum monoculare, & collatorem monocularem, dum quis habet beneficium unius collationem tantum, & in alio habet præsentationem; vel si quis habet collationem in uno solus, & in alio collationem cum aliis; ac citans pro hoc *Wamef. tom. 1. conf. 42. n. 7.* *Menoch. de arb. casu 201. nu. 69.* *Felin. &c.*) cadent adhuc sub reservatione hac; tum quia regula habet verba prægnantia & potentissima, amplissimaque clausulas. *Lott. loc. cit. n. 6.* *Castrop. num. 8.* *Garc. loc. cit. contra Gl. in Clem. 1. de præb. An. de Falcon. de reserv. q. 3. n. 32.* *Selv. l. 3. q. 11. n. 71.* Quia hæc reservatio non absolūtè privat Collatorem ordinarium suam potestate unicà, quam habet providendi, sed illam restringit pro aliquot mensibus. Ad hæc cum omnia fere beneficia curata seu parochialia sint monocularia, multum detraheretur huic regulæ, si hæc omnia à reservatione essent libera. *Castrop. & Garc. loc. cit.* Refert etiam *Garc. ex Gonz. gl. 9. §. 4. n. 267.* (licet ipse dicat id sibi certum non videri) quòd tametsi monocularia talia beneficia, vel etiam dignitates (dum nimirum in Ecclesia collegiata non esset ulla alia dignitas præter unicam principalem) non comprehenderentur sub reservatione regulæ tertiæ, adhuc tamen comprehendenda sub reservatione hujus regulæ. Sed neque contrarium probatur ex eo, quòd in mandato de providendo non continerentur hæc beneficia monocula, & impetratio seu gratia se ad ista non extendat, nisi in ea fiat mentio expressa monocularitatis, ut cum communi tradunt *Castrop. loc. cit.* *Chok. cit. n. 5.* differentia enim magna est: nimirum quòd reservatio ista facta in favorem alicujus determinatæ personæ, sive hoc mandatum & interpretatio sunt in materia odiosa & ambitiosa, juxta *c. quamvis partem. de præb. in 6.* adeoque stricte interpretationis, & privent Ordinarium integrè collatione; reservatio verò hujus regulæ sit per modum legis, & in materia favorabili, privans tantum collatione ad aliquot menses.

4. Respondeo quartò: dignitates majores & minores omnes, cujuscunque qualitatis, comprehendit sub hac regula; & quòd dictio *qualitercunque* sit uaiuer saluissima, & comprehendat etiam in materia odiosa majora expressis, tradit Chok. gl. 4. num. 6. citans Abb. in a. solita. de maj. & obed. nor. ult. Felin. in c. de quarta. n. 15. de rescript. Verum ex mox dicendis apparebit, quid de hoc puncto sit sentiendum.

5. Respondeo quintò: beneficia aliàs reservata comprehendit quoque sub hac regula; & quòd illa solum excipiat vacantia in Curia, utpote jam reservata fortiori reservatione, nempe clausa in corpore juris; beneficia autem alia reservata non nisi improprie & large dici possint vacare in Curia, quatenus à Curia providentur. Insuper inconveniens non sit, unum idemque beneficium pluribus reservationibus obnoxium esse, tenet Garc. loc. cit. nu. 540. Verum contrarium probabilius videretur Castrop. p. 22. §. 3. n. 3. & quem citat Gonz. gl. 15. n. 65. & quòd hęc regula reservet solum beneficia, quæ aliàs Ordinarii providere poterant; tum quia 4. menses liberos relinquit Ordinariis, quod locum habere non potest in beneficiis aliàs reservatis; cum horum, utpote pro omni tempore reservationum, collatio pro nullo tempore competat, seu relicta sit; tum quia hęc regula loquens de alternativa concessa Episcopis expressè dicit, eam concedi pro beneficiis dispositioni papali aliàs non reservatis vel affectis, adeoque de iisdem beneficiis aliàs non reservatis debet procedere hujus regulæ reservatio, ut una pars regulæ cum alia convenientiam habeat. Tum quia in hac regula cavetur, quòd impetrans beneficium à Papa vacans in mense papali, adeoque reservatum vi hujus regulæ, debeat mentionem facere mensis vacationis, quod opus non est facere in beneficiis aliàs reservatis, et si vacarent in mense Apostolico, ut Mand. de sign. gratia. tit. de provis. vers. an autem. Garc. n. 666. Ex eo autem, quòd hęc beneficia aliàs reservata non vacant proprie in Curia, non sequitur, ea includi in hac reg. excipiente vacantia in Curia, quia non omnia vacantia extra Curiam reservantur hęc regulâ, sed ea tantum, quæ aliàs Ordinariis Collatoribus competere poterant. Ita ferè Castrop.

6. Respondeo sextò: beneficia vacantia per communem vacationis modum (qui est per obitum, vel per resignationem ejus, qui verum titulum & possessionem habebat, & dicitur vacatio de jure & de facto, & quòd hinc neque jus, neque possessio sit penes aliquem, sed sint vacantia, ut Chok. hic. gl. 7. n. 7. ex Mandos. ad reg. 30. q. 7. n. 4. & Rebuff. in pr. tit. requisit. ad collationem. n. 56.) indubitato partim comprehenduntur sub hujus regulæ reservatione, partim per illam ipsam excluduntur; dum nimirum reservantur omnia, aliter, quam per resignationem vacantia. Comprehenduntur quoque vacantia de facto, & non de jure, sive vacantia solo facto, quia & hęc verè vacare dicuntur. Castrop. cit. p. 22. §. 3. n. 4. Chok. loc. cit. n. 10. ex Gonz. gl. 15. §. 1. à num. 45. & 62. Sic autem vacare dicuntur ea, à quibus longo tempore absens est beneficiatus, & ignoratur, ubi sit. Item quorum quis collationem, sed nondum possessionem habet. Item dum dejecto aliquo à possessione, nemo eam occupavit; sic enim vacuâ possessione beneficium dicitur vacare de facto. Item dum quis non habet justum titulum, sed solum possessionem seu retentionem, quam cedit, vel decedit;

tunc enim per renunciationem, vel obitum illius solummodo vacat beneficium de facto; & quòd vacare non possit, nisi quod cedens vel decedens habebat. Chok. loc. cit. n. 8. ex Gregor. Thol. de benef. c. 27. n. 4. Paris. de resign. l. 1. c. 15. n. 13. & seq.

7. Deniq; comprehenduntur etiã vacantia solo jure, qualiter v. g. vacare dicitur beneficium primum per allocationem secundi incompatibilis; tamen si enim primò tunc vacet ipso jure, non dicitur tamen vacare de facto, quia de facto est semper occupatum. Sic plurimis aliis modis, quos compendio collectos legere est apud Chok. loc. cit. à n. 23. de jure tantum dicitur vacare beneficium, quod tamen de facto occupatum est) quia & sic verè vacare dicuntur; dum enim de jure vacat beneficium, amittitur jus plenum & perfectum, quod quis in beneficio habebat. Castrop. l. cit. Chok. num. 11. citans Gonz. gl. 15. à num. 14. ad 44. & Garciam p. 5. c. 5. n. 548. Ubi tamen notandum illud, quod habet Chok. loc. cit. n. 12. nempe beneficia ipso jure vacantia sic esse affecta & reservata Papæ, ut etiam vacantia in mense ordinario, non possit Ordinarius in Germania vigore Concordatorum ea conferre, sed solum Papa: non ita accipiendum universaliter, ac si ea omnia reserventur Papæ, quorum quis jus & verum titulum ipso facto in vim legis sic statutis amittit, in quocunque demum mense, & ex quacunque causa fiat hęc omisio; cum pateat id falsum esse in plurimis obviis exemplis.

Questio 358. Circa quadam alia, quæ minus proprie rationem beneficii habere videntur: puta, altaria, oratoria, Cappellania, &c. quæ fundata sunt absque Episcopi, alijsve Superioris auctoritate, prabenda, Hospitalia, pensiones, prestimonia, Commende, Coadjutoria, officiaque alia, num comprehendantur sub hac regula?

1. Respondeo ad primum negativè; quia nullatenus sunt beneficia. Chok. hic. gl. 1. nu. 2. citans Gregor. Tholos. in instr. rei benef. c. 12. n. 10. cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, intelligendo hoc de præbendis consistentibus in mera temporalitate, seu quæ nihil spiritualitatis habent, cujusmodi sunt prædia, quæ conferuntur solvendis salariis Advocati, Procuratorum, Musicorum &c. secus si præbenda sumatur pro ipso titulo beneficii. Chok. ibid. n. 6. ex Gonz. gl. 5. n. 25.

3. Respondeo ad tertium etiam negativè; Hospitalia enim regulariter appellatione beneficii non comprehenduntur. Chok. n. 9. citans Gomez. ad reg. de viennali. q. 7. in fine. Mand. ad reg. l. 9. n. 2. Mohed. decis. 18. de causa possess. & propr. Quin & si conferantur in titulum ad autum amovibiler; secus tamen est, si in perpetuum, hoc est, ad vitam titularis conferantur. Chok. ibidem. citans Selv. p. 2. q. 11. num. 14. Rebuff. in pr. tit. de devol. num. 7. &c.

4. Respondeo ad quartum: neque pensio reservata super beneficiis sive à Papa, sive ab Ordinario, cadit sub hac regula reservatoria; cum pensio sit quid temporale distinctum & separatum à beneficio. Chok. n. 10. citans Gigas de pens. q. 28. Gomez. de except. n. 91. Quin & si esset beneficium, adhuc non caderet sub reservatione; cum pensio pensionarii morte naturali vel civili extingua-